3. 9. 2008

ID: 55131

Zpronevěra

Nebylo-li mezi smluvními stranami ujednáno,že kupující, který od prodávajícího přebírá zboží za účelem jeho dalšího prodeje, toto zboží před tím, než cenu prodávajícímu zaplatí, nemůže dalším svým odběratelům prodat, nelze k výše uvedenému závěru o omezení dispozičního práva kupujícího s věcí bez dalšího dospět.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 665/2007, ze dne 24.10.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného P. K., proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. 2. 2007, sp. zn. 4 To 71/2006, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 48 T 8/2002, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. 2. 2007, sp. zn. 4 To 71/2006, a rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 9. 2. 2006, sp. zn. 48 T 8/2002. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Krajskému soudu v Brně přikazuje,aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 9. 2. 2006, sp. zn. 48 T 8/2002, byl obviněný P. K. uznán vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák., ve znění zák. č. 265/2001 Sb. Odsouzen byl za tento trestný čin podle § 248 odst. 4 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání pěti roků, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 49 odst. 1 tr. zák. a § 50 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu provozování živnosti s předmětem podnikání koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej na dobu pěti roků.

Tento rozsudek napadl obviněný P. K. odvoláním, z jehož podnětu Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 6. 2. 2007, sp. zn. 4 To 71/2006, podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. ř. zrušil v celém rozsahu rozsudek soudu prvního stupně a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že obviněného P. K. uznal vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák., ve znění zákona č. 265/2001 Sb., a skutek, jehož se obviněný dopustil, vymezil tak, že jako soukromý podnikatel – fyzická osoba, podnikající pod obchodním jménem P. K. – R., poté, co na základě kupní smlouvy, kterou uzavřel dne 20. 3. 1995 s kožedělným družstvem S. (dále jen „družstvo S.“), v níž byla sjednána též výhrada vlastnictví zboží pro prodávajícího až do doby zaplacení kupní ceny (podle § 445 zák. č. 513/1991 Sb.), odebral od tohoto družstva ve dnech 22. 3. 1995 a 19. 5. 1995 celkem 19.617 párů obuvi v celkové hodnotě 9.361.340,- Kč, které mu byly družstvem dodány do jeho skladu v R. n. L., přičemž s tímto zbožím přes nesouhlas jeho vlastníka s vývozem do zahraničí naložil tak, že dne 20. 6. 1995 v R. n. L. prodal 8.315 párů obuvi na základě rámcové kupní smlouvy ze dne 9. 6. 1995 a jejího doplňku ze dne 19. 6. 1995 prodal společnosti V.-Z., a vyvezl do R., následně pak je na základě smlouvy ze dne 25. 6. 1995 prodal v K., v R., se souhlasem společnosti V.-Z. dalšímu odběrateli – společnosti B., v blíže nezjištěné době od 22. 3. 1995 do 22. 6. 1995 v R. n. L. prodal 3.600 párů obuvi společnosti L. – R. C., v blíže nezjištěné době od 22. 3. 1995 do 22. 6. 1995 v R. n. L. prodal 4.023 párů obuvi nezjištěným osobám či společnostem, přičemž s ohledem na okolnosti prodeje a charakter odběratelů, zejména nedostatečné smluvní zajištění úhrady zboží, byl srozuměn

s tím, že za zboží mu nebude z jejich strany zaplaceno a ani jeho finanční situace úhradu neumožňuje, a tudíž zboží nebude poškozenému družstvu a současně majiteli zaplaceno ani vráceno. Za odebrané zboží dne 30. 5. 1995 v hotovosti uhradil pouze částku 61.656,- Kč (v rámci platby 200.000,- Kč i za jiné zboží) a vrátil z něj pouze 3.679 párů obuvi v celkové hodnotě 1.816.369,- Kč; poškozenému družstvu popsaným jednáním způsobil škodu ve výši 7.483.315,- Kč.

Za tento trestný čin a za sbíhající se trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák., kterým byl uznán vinným trestním příkazem Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 5 T 104/2005, doručeným mu 21. 3. 2006, jenž nabyl právní moci dne 21. 3. 2006, byl obviněný P. K. odsouzen podle § 248 odst. 4 tr. zák. za použití § 35 odst. 2 tr. zák. k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání pěti roků. Podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. byl pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 49 odst. 1 tr. zák. a § 50 odst. 1 tr. zák. mu byl uložen trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu provozování živnosti s předmětem podnikání koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej na dobu pěti roků. Podle § 53 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák. mu byl uložen peněžitý trest ve výměře 3.000,- Kč. Současně byl zrušen výrok o trestu z trestního příkazu Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 5 T 104/2005, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Proti tomuto rozsudku soudu druhého stupně ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 9. 2. 2006, sp. zn. 48 T 8/2002, podal obviněný P. K. prostřednictvím obhájce JUDr. B. R. dovolání, které opřel o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. e), g) tr. ř., neboť proti němu bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřípustné, když trestní řízení trvající devět let orgány činné v trestním řízení bezdůvodně neúměrně prodlužovaly, a že rozhodnutí spočívá na nesprávném hmotně právním posouzení. K této druhé námitce obviněný uvedl, že skutek popsaný ve výrokové větě rozsudku, a následně soudem nesprávně, nelogicky a nepřesvědčivě zdůvodněný, není trestným činem. Tento názor opřel o argument, že kupní smlouva s družstvem S. je neplatná především pro absenci jejího předmětu, u něhož chybí přesná specifikace zboží i jeho ceny. Při neplatnosti této smlouvy označil za neplatné z ní vyplývající i vedlejší ujednání o výhradě vlastnictví. Obdobné nedostatky shledal i v dalších smlouvách uzavřených s poškozeným družstvem, které jsou označené jako „objednávky“. Jejich neplatnost shledal v tom, že smlouvy byly za družstvo podepsány ing. E. K., ač tato nebyla členkou žádného statutárního orgánu družstva ani jeho ředitelkou a z jejich obsahu plyne, že nebyla k tomuto úkonu ani pověřena některým ze statutárních orgánů družstva. Z těchto důvodů způsobujících neplatnost předmětné smlouvy obviněný dovodil nedostatek objektivní stránky za vinu mu kladeného trestného činu, protože se stal vlastníkem odkoupeného zboží momentem jejího předání a převzetí na základě ústně sjednané kupní smlouvy. Dále zdůraznil, že podle obsahu proběhlých ústních jednání mezi oběma smluvními stranami bylo zboží určeno k dalšímu prodeji třetí osobě v R. f., a že kupní smlouvy na odebrání zboží obchodními společnostmi V.-Z. a B. byly řádně uzavřené a byly platné. Po předání zboží ruským partnerům vyvíjel úsilí směřující k právní jistotě zaplacení pohledávky tím, že dne 27. 6. 1995 došlo ze strany obchodní společnosti T. B., a. s., k ručitelskému prohlášení, že splní veškeré závazky plynoucí ze smluv uzavřených se společností B. Obviněný k celé situaci zdůraznil, že uvedené obchodní problémy byly způsobeny v důsledku tzv. obchodního rizika, což soudy pominuly. Trval na tom, že od počátku měl v úmyslu plně uhradit kupní cenu za převzaté zboží a snažil se, jak vyplývá i ze zápisů ze dne 15. 6. 1995 a 22. 6. 1995, o všemožné uhrazení ceny např. získáním úvěru, zajištěním převzetí dluhu. Nebylo proto možné v jeho jednání shledat úmysl způsobit škodu. Z těchto důvodů neměl být uznán vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák. V další z vyslovených námitek o nepřípustnosti trestního řízení obviněný poukázal na průtahy, k nimž v jeho trestní věci došlo, když řízení bylo vedeno od roku 1998 a trvalo více než devět let. V této souvislosti obviněný vytkl, že odvolací soud neodůvodněné průtahy vyložil jako okolnosti svědčící v jeho prospěch. Za nehorázné označil, pokud takto vyložené zvýhodnění vyložil s odkazem na změny zákona v jeho prospěch a v možnosti odpočtu

daně z přidané hodnoty za vyvezené zboží. Obviněný v neopodstatněných průtazích naopak spatřoval omezení svých základních práv v tom, že orgány činné v trestním řízení toto neúměrně prodlužovaly, a aniž by bylo možné přihlížet k objektivním příčinám či obtížím na straně orgánů činných v trestním řízení, došlo k prodlužování řízení v důsledku nehospodárného a neprofesionálního postupu jak orgánů činných v trestním řízení, tak i soudů. Obviněný tyto nedostatky označil za porušení čl. 6 Úmluvy, která je mezinárodní smlouvou, jíž je Česká republika vázána, proto v těchto souvislostech viděl situaci, která dopadá na ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř., a jedná se tak o řízení, které bylo nepřípustné, a proto mělo být zastaveno. Obviněný se však neztotožnil s názorem odvolacího soudu, že by o takovou situaci v projednávaném případě nešlo, ani v tom, že je možné zjištěné průtahy kompenzovat v rámci rozhodování o výši a druhu trestu, a namítl, že odvolací soud tuto myšlenku ve svém rozhodnutí dostatečně nevyjádřil a při ukládání souhrnného trestu zásadu proporcionality dostatečně nerespektoval a nezohlednil všechny skutečnosti, jak byl ve smyslu judikatury Ústavního soudu povinen.

V závěru svého dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) napadený rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. 2. 2007, sp. zn. 4 To 71/2006 zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí, případně aby podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. 2. 2007, sp. zn. 4 To 71/2006 a následně podle § 265m odst. 1 tr. ř. sám rozhodl tak, že se obviněný podle § 226 písm. e) tr. ř. obžaloby zprošťuje.

K dovolání obviněného se v souladu s ustanovením § 265h odst. 2 tr. ř. písemně vyjádřil státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství, který ve svém stanovisku k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. poukázal na to, že v posuzované věci nepřipadá v úvahu zastavení trestního řízení pro jeho nepřípustnost ve smyslu ustanovení § 172 odst. 2 písm. c) tr. ř. Vrchní soud v Olomouci si byl v posuzované věci vědom nepřiměřené délky vlastního trestního řízení, a proto při ukládání trestu podle § 248 odst. 4 tr. zák. obviněnému P. K. uložil souhrnný trest odnětí svobody na samé dolní hranici zákonné trestní sazby, což je zcela v souladu se standardní judikaturou Ústavního soudu a Nejvyššího soudu. V této části dovolání neshledal dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. naplněn. Ohledně dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. uvedl, že obviněným vyjádřené námitky jsou v příkrém rozporu se skutkovými zjištěními, přičemž těmto skutkovým zjištěním odpovídá právní závěr vyjádřený v posouzení stíhaného skutku jako trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák., a to i pokud jde o subjektivní stránku jednání obviněného ve vztahu ke způsobenému následku. Podle státního zástupce je nepochybné, že si obviněný byl vědom, že prodává majetek poškozeného družstva za situace, kdy byl srozuměn s tím, že poškozenému družstvu za jím prodávané zboží nezaplatí, čímž současně vědomě porušoval sjednanou výhradu vlastnictví. Na základě takto vyjádřených úvah státní zástupce konstatoval, že napadené rozhodnutí netrpí žádnou vadou, kterou by bylo třeba odstranit cestou dovolání, dovolání posoudil jako zjevně neopodstatněné, a proto učinil návrh, aby bylo podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnuto.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve shledal, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.).

Při posuzování otázky, zda lze uplatněné dovolací důvody považovat za důvody uvedené v ustanovení § 265b tr. ř., Nejvyšší soud nejprve zkoumal argumenty obviněným uplatněné ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř.

Podle citovaného ustanovení lze dovolání podat, jestliže proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřípustné. Nepřípustné je trestní stíhání tehdy, je-li dána některá okolnost uvedená v § 11 odst. 1 tr. ř., resp. 11a tr. ř. V takovém případě trestní stíhání nelze zahájit a bylo-li zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno. Tímto dovolacím důvodem

napadnutelná vada tedy spočívá v tom, že příslušný orgán činný v trestním řízení nerozhodl, poté co nepřípustnost trestního stíhání vyšla najevo, o zastavení trestního stíhání podle některého z ustanovení § 172 odst. 1 písm. d) tr. ř., § 188 odst. 1 písm. c) tr. ř., § 223 odst. 1 tr. ř., § 231 odst. 1 tr. ř., § 257 odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř. nebo podle § 314c odst. 1 písm. a) tr. ř., ač tak učinit měl. Námitka obviněného, že vzhledem k nepřiměřené délce trestního stíhání mělo být, v souladu s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ze dne 4. 11. 1950, ve znění pozdějších protokolů (publikovaná pod č. 209/1992 Sb., dále jen „Úmluva“), s ohledem na § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. jeho trestní stíhání zastaveno, spadá pod obviněným zvolený dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. (k tomu např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 2. 2007, sp. zn. 11 Tdo 1591/2006, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 6. 2006, sp. zn. 5 Tdo 646/2006).

Podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., je možné dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Z této dikce vyplývá, že jeho prostřednictvím je možné namítat buď mylnou kvalifikaci skutku nebo vadnost jiného hmotně právního posouzení záležejícího v nesprávném posouzení některé další otázky, nespočívající přímo v právní kvalifikaci skutku. Následně Nejvyšší soud shledal, že obviněný své námitky zčásti uplatnil v souladu s tímto dovolacím důvodem, neboť těmto požadavkům ve svém dovolání dostál, protože vznesl výhrady proti použité právní kvalifikaci, kterou zpochybnil pro nedostatky, jak v objektivních znacích, tak i v jeho subjektivní stránce, když výhrady vznesl i proti platnosti kupní smlouvy, z jejíhož obsahu je též jeho trestní odpovědnost dovozována.

Protože obviněným použité námitky dopadají na jím označené dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), e) tr. ř., mohl ve vztahu k nim dovolací soud, když neshledal důvody pro odmítnutí dovolání, ve smyslu § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumat zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející.

Ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. Nejvyšší soud z obsahu spisu zjistil, že trestní stíhání bylo v této věci proti obviněnému vedeno od 19. 3. 1999, kdy mu bylo sděleno obvinění a pravomocně bylo ukončeno vyhlášením nyní napadeného rozsudku Vrchního soudu v Olomouci dne 6. 2. 2007. Trvalo tedy téměř devět roků.

S ohledem na shora popsané okolnosti zkoumaného případu, zejména vzhledem k závažnosti a složitosti případu však nelze mít za to, že by délka řízení byla natolik (extrémně) nepřiměřená, že by bylo možno v souladu s čl. 6 odst. 1 Úmluvy a § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. označit trestní stíhání obviněného za nepřípustné pro jeho rozpor s právem na spravedlivý proces. Pod tímto pojmem je v Článku 6 Úmluvy uveden soubor dílčích práv a svobod, jehož součástí je i právo na rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě. Přiměřenost délky řízení je judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „Soud“) posuzována s ohledem na konkrétní okolnosti případu a s přihlédnutím ke kritériím zakotveným v judikatuře Soudu, který však v žádném ze svých rozhodnutí nekonkretizoval „obecně závaznou“ dobu, kterou by bylo možno považovat za „přiměřenou“. Článek 6 odst. 1 Úmluvy nestanoví žádnou výslovnou sankci, jíž by stíhal porušení tohoto práva, a to ani v podobě konkrétního pozitivně stanoveného důvodu pro zastavení trestního stíhání. K nápravě porušení práv stanovených Úmluvou jsou určeny prostředky předpokládané v článku 13 Úmluvy. Porušení pravidla plynoucího z článku 6 odst. 1 Úmluvy je sankcionováno vyvozením odpovědnosti státu vůči obviněnému. Ve svých rozhodnutích, která se týkají průtahů v řízení a nedodržení přiměřené doby řízení, postupuje Soud v zásadě tak, že konstatuje porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy a přizná stěžovateli spravedlivé zadostiučinění ve formě peněžní náhrady (viz např. rozsudky Santos proti Portugalsku, 1999; Iwanczuk proti Polsku, 2001). Nápravu porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě ve formě zastavení řízení Soud z článku 6 Úmluvy v žádném ze svých rozhodnutí nevyvodil a ani vzhledem ke svým pravomocem vyvodit nemohl, což je i logické, neboť Soud takto rozhoduje v

trestních věcech i ve vztahu k poškozeným, kteří jsou také někdy stěžovateli dovolávajícími se nápravy kvůli průtahům v řízení.

Judikatuře Soudu v této otázce odpovídá též rozhodovací praxe Ústavního soudu České republiky. V řadě rozhodnutí řešících otázku porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě vyslovil Ústavní soud závěry korespondující názorům Soudu. Ústavní soud zdůraznil, že samotná skutečnost, že bylo porušeno právo na projednání věci soudem bez zbytečných průtahů a v přiměřené lhůtě, nemůže být důvodem pro zrušení napadených rozhodnutí a že zákon mu v této souvislosti nedává možnost přiznání jiné satisfakce, nežli je vyslovení názoru, že toto právo bylo porušeno (viz nález sp. zn. IV. ÚS 215/96 publikovaný pod č. 17 ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu ČR, ročník 1997, sv. 7, díl I., jakož i nález vydaný pod sp. zn. III. ÚS 70/97). V usnesení ze dne 1. 12. 2003, sp. zn. IV. ÚS 487/03, Ústavní soud konstatoval, že důvody pro zastavení trestního stíhání jsou vymezeny taxativně, pozitivně a výslovně; představují kogentní úpravu a je zapotřebí je chápat jako průlom do zásady oficiality (§ 2 odst. 4 tr. ř.), která patří mezi základní zásady trestního řízení. To ostatně platí i pro důvod uvedený v § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. Odkaz na mezinárodní smlouvu v tomto ustanovení znamená, že v textu vyhlášené mezinárodní smlouvy musí být nepřípustnost trestního stíhání zakotvena výslovně a nelze ji dovozovat jako možný prostředek nápravy vzniklého pochybení. V případě Úmluvy tomu tak není, neboť její článek 6 odst. 1 žádný výslovný důvod pro zastavení trestního stíhání neobsahuje. Proto porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě ve smyslu tohoto článku Úmluvy samo o sobě nezakládá nepřípustnost trestního stíhání, a to ani s ohledem na požadavek účinných prostředků nápravy podle článku 13 Úmluvy. V některých svých rozhodnutích pak Ústavní soud přikázal příslušnému orgánu veřejné moci, aby nepokračoval v průtazích a aby ve věci neprodleně jednal (srov. nález ze dne 25. 3. 2004, sp. zn. III. ÚS 529/03, publikovaný pod č. 45 ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu ČR, ročník 2004, sv. 32, str. 429).

Nejvyšší soud nezpochybňuje, že porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě je významným zásahem do principů zaručujících právo na spravedlivý proces. Nedůvodné průtahy a nepřiměřená délka trestního řízení jsou závažným a nežádoucím jevem, který nejen odporuje smyslu práva obviněného, ale i poškozeného (srov. slovo „každý“ v článku 6 odst. 1 Úmluvy) na spravedlivý proces, ale je i v rozporu se základními zásadami trestního práva a odporuje účelu trestního řízení. Jak ale bylo výše uvedeno, nelze Úmluvu považovat za takový druh mezinárodní smlouvy, který předpokládá ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř., a to především proto, že žádné z jejích ustanovení neobsahuje sankci spočívající v zastavení trestního stíhání v důsledku porušení práva na spravedlivý proces vyjádřeného v článku 6 odst. 1 této Úmluvy.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud shledal, že námitka obviněného uplatněná ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. není důvodná.

Pokud obviněný další výhrady podřazené pod dovolací důvod podle 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. zaměřil proti použité právní kvalifikaci a její správnosti, je nutné nejprve uvést, že trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák. spáchá ten, kdo si přisvojí cizí věc, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu velkého rozsahu.

Významné je též zdůraznit, že objektem tohoto trestného činu je především vlastnictví věci a jeho předmětem je cizí věc, která byla pachateli svěřena. Pachatel si přisvojí věc, která mu byla svěřena, jestliže s věcí naloží v rozporu s účelem, k němuž mu byla cizí věc dána do opatrování nebo do dispozice, a to způsobem, který maří základní účel svěření. Podle soudní praxe se za nakládání s cizí věcí ve smyslu trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. považuje za určitých okolností i dispozice s věcí v rozporu s výhradou vlastnictví, a proto o trestný čin zpronevěry podle § 248 tr. zák. může jít i tehdy, jestliže pachatel např. svévolně prodal věc, která sice byla převedena do jeho dispozice, ale k jejímu převodu došlo s výhradou vlastnického práva, podle níž se měl pachatel stát vlastníkem věci teprve po úplném splacení kupní ceny za převedenou věc, přičemž pachatel tuto věc

prodal před zaplacením kupní ceny (Soubor rozhodnutí Nejvyššího soudu 2001, č. 5 T 130). Za svěřenou věc se ve smyslu § 248 odst. 1 tr. zák. považuje i věc (zboží) prodaná s výhradou vlastnictví podle § 445 obch. zák. a je nutné za ní pokládat i výtěžek (peníze), který byl za svěřenou věc získán (Soubor rozhodnutí Nejvyššího soudu 2001, č. 6-T 175). Jestliže obviněný prodal zboží, které mu bylo za účelem jeho dalšího prodeje svěřeno na základě kupní smlouvy, byť v jejím rámci byla sjednána výhrada vlastnického práva podle § 445 obch. zák., nejednal proti účelu svěření, a nemohl se proto dopustit trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. Naproti tomu za trestný čin zpronevěry bylo považováno jednání, jehož podstatou je to, že pachatel si ponechal výtěžek z prodeje svěřeného zboží, a to za předpokladu, jestliže mu bylo za prodej zboží zaplaceno a měl tedy výtěžek z prodeje zboží v dispozici. Trestného činu zpronevěry se pachatel dopustí i tehdy, když zboží, které koupil s výhradou vlastnického práva, dříve než za něj zaplatil kupní cenu, neprodá, ale použije ho např. k uhrazení svých dluhů vůči třetím osobám (Soubor rozhodnutí Nejvyššího soudu 2002, č. 18 T 437).

Pro úplnost k těmto skutečnostem a též s ohledem na okolnosti, které vyplývají ze skutkových zjištění, je potřebné zmínit, že podle § 445 obch. zák. výhrada vlastnictví znamená, že si strany mohou písemně smluvit, že kupující nabude vlastnického práva ke zboží později, než je mu dodané zboží předáno (§ 443 obch. zák.) Nevyplývá-li z obsahu této výhrady vlastnického práva nic jiného, má se za to, že kupující má nabýt vlastnického práva teprve úplným zaplacením kupní ceny. Jde tedy o případ, kdy zboží zůstává ve vlastnictví prodávajícího a kupující je nabude až zaplacením poslední splátky resp. celé ceny. Z této dikce lze dovodit, že výhrada vlastnictví může být především smluvně vázána na splnění jakékoli povinnosti kupujícího v okamžiku převzetí zboží nebo později. Při nedodržení platebních podmínek kupujícím, šekových a směnečných protestů, při podání návrhu na zahájení vyrovnávacího nebo konkurzního řízení, při zastavení plateb, při likvidaci firmy kupujícího a event. i v dalších sjednaných případech je možno preventivně sjednat zánik práva kupujícího zpracovat a prodat zboží spadající pod výhradu vlastnictví a inkasovat výše uvedené pohledávky postoupené dodavatelem. Prodávající může být v takovém případě oprávněn převzít zboží do své dispozice.

Při tomto výkladu výhrady vlastnictví podle § 445 obch. zák., je vhodné též připomenout, že hlavním rysem kupní smlouvy a jejím ekonomickým účelem je přechod vlastnického práva ke zboží z prodávajícího na kupujícího a výhrada vlastnictví je významným zajišťovacím institutem, který umožňuje v případě (i částečného) nezaplacení kupní ceny žádat reivindikační žalobou vydání věci vlastníkovi. Převedení věci, která je pod výhradou vlastnického práva, na jiný subjekt, který by byl v dobré víře o nabytém vlastnictví, by bylo eventuálně možné napadat v rámci obecné nebo konkursní odporovatelnosti. Z povahy věci je zřejmé, že tuto metodu zajištění není možné bez problémů použít u zboží dále prodávaného, u zboží určeného k rychlé konzumaci nebo operativní výrobní spotřebě atd. Výhrada vlastnického práva má tedy vzhledem k posunu přechodu vlastnického práva zboží za okamžik, kdy kupující získává oprávnění zásilkou nakládat především zajišťovací charakter a používá se zejména při dodávkách zboží na úvěr nebo při splátkovém placení kupní ceny. K platnosti dohody je nutná písemná forma (Prof. JUDr. Josef Bejček, CSc., Výhrada vlastnického práva, Právní rádce 8/1994, str. 16).

Z pohledu těchto zásad je nutné zkoumat, zda v činu, jenž je obviněnému kladen za vinu, je možné u tohoto obchodně právního institutu shledávat takové okolnosti, které naplňují po všech stránkách znaky skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák., zejména, že si obviněný svěřenou věc přisvojil, tedy že s ní nakládal v rozporu s účelem, k němuž mu byla svěřena, a to, zda je tento znak zahrnut i zaviněním obviněného. Podle shora naznačené rozhodovací praxe soudů je zřejmé, že za naplnění tohoto znaku nelze považovat jakékoli porušení smluvních podmínek, ale jen takové, které je zcela v rozporu s vůlí vlastníka vyjádřenou konkrétně a jednoznačně ve smyslu výhrady vlastnictví, a které se přímo podílí na vzniklé škodě.

Vhodné je připomenout, že podle skutkových zjištění soudu druhého stupně, jak jsou též shora popsána, a z odůvodnění rozsudku odvolacího soudu na str. 14, je zřejmé, že obviněný na základě kupní smlouvy ze dne 20. 3. 1995 odkoupil od poškozeného celkem 19.617 párů obuvi. Předmět této kupní smlouvy nebyl konkrétně specifikován, ale byl oběma stranami akceptován s tím, jak byl vymezen na faktuře vystavené dne 22. 3. 1995 s dobou splatností do 2. 5. 1995, v níž za specifikované zboží byla stanovena cena 8.827.676,- Kč, a faktuře vystavené dne 19. 5. 1995 se splatností ceny za zboží v ní vymezené v částce 533.664,- Kč od 21. 6. 1995. Podle obsahu smlouvy byla v čl. VIII. odst. 4, vyjádřena pro prodávajícího výhrada, že majetková práva ke zboží přechází na kupujícího po uhrazení kupní ceny na účet prodávajícího, v souladu s ustanovením § 445 obch. zák., které vyjadřuje výhradu vlastnictví, a zboží se proto mohlo stát majetkem kupujícího jedině v případě zaplacení celé kupní ceny, které vyplývalo ze splatnosti stanovené na citovaných fakturách.

Nejvyšší soud nejprve ve vztahu k námitce obviněného o neplatnosti kupní smlouvy ze dne 20. 3. 1995, a to zejména pokud ve vztahu k ní poukázal na nedostatek v předmětu této smlouvy, považuje za vhodné uvést, že je sice pravdou, že zejména odvolací soud se s touto okolností již zabýval, a v zásadě na jím učiněné závěry je možné odkázat. Danou problematiku však neřešil ve vztahu ke všem významným okolnostem, především se zřetelem na ustanovení § 588 obch. zák. upravujícím pojem kupní smlouvy, a nevypořádal se se všemi zásadami, které jsou v této souvislosti významné.

Pro úplnost Nejvyšší soud považuje za vhodné poukázat na to, že ke vzniku kupní smlouvy je třeba, aby se její účastníci dohodli na předmětu koupě a na kupní ceně. Vedle těchto podstatných náležitostí může kupní smlouva obsahovat i další ujednání, která jsou považována za vedlejší ujednání. K tomu, aby prodávající splnil svou povinnost vyplývající z kupní smlouvy, odevzdat předmět koupě kupujícímu, je třeba součinnosti kupujícího, tj. převzetí předmětu koupě. Jde o úkon kupujícího, kterým věc přebírá. Bez tohoto úkonu, jenž může být učiněn jakoukoli formou, tedy i konkludentně, ke splnění závazku prodávajícího nedochází.

Jestliže obviněný namítal, že předmět koupě není v uvedené kupní smlouvě řádně specifikován, lze se s touto námitkou ztotožnit, protože skutečně v její písemné podobě, jak je na č. l. 58 a násl. založena, je v čl. II jen obecně vymezeno, že „…na základě této smlouvy se prodávající zavazuje prodat kupujícímu obuv, dále jen zboží, v množství, sortimentu a za podmínek dohodnutých v potvrzených objednávkách a dalších ustanoveních této smlouvy…“. Je tedy patrné, že přesná specifikace zboží nebyla ujednána. Pokud se týká obsahu objednávky, na níž smlouva odkazuje, v bodě 1 je stanoveno, že objednávku uzavře prodávající s kupujícím na základě výběru z nabízené kolekce na dané období při obchodním jednání. Přitom v kolonce „způsob dopravy“ na téže objednávce, je uvedeno, že jde o „vlastní odběr ze skladu“. Další konkretizace zboží vyplývá již jen z faktur na dodávku této obuvi vydaných dne 22. 3. 1995 a 19. 5. 1995, jak jsou shora citovány.

Na základě těchto skutečností Nejvyšší soud dospěl k závěru, že i když není předmět zboží v kupní smlouvě ze dne 20. 3. 1995 přesně vymezen a konkretizován, obě strany akceptovaly, že předmětem je „obuv“. Tato zřejmá neurčitost vycházela z předpokladu, že si obviněný podle vlastního uvážení sám ve skladu prodávajícího toto zboží vybere. Proto až dodatečně, v souladu s takto obviněným provedeným výběrem, bylo zboží jako předmět jeho koupě určeno. Předmět však nebyl konkretizován v objednávkách, na které smlouva odkazovala, ale ve fakturách, které se staly podkladem pro úhradu ceny.

I když byl ve smlouvě zjištěn uvedený nedostatek, Nejvyšší soud zdůrazňuje, že přestože se týká podstatné náležitosti, jde jen o formální vadu, neboť po obsahové stránce tato okolnost neplatnost smlouvy nezpůsobuje. V důsledku neurčitosti smlouvou vymezeného předmětu nenastala žádná taková překážka, která by jakkoli bránila v plnění některé ze stran. Přitom je však nutné konstatovat a za rozhodné považovat i to, že byť bylo zboží, které bylo předmětem uvedené smlouvy vymezeno jen obecně tím, že se jedná o obuv, nelze mít za to, že by předmět smlouvy vůbec nebyl ujednán. Lze

též připomenout, že na podkladě této písemné smlouvy bylo po celou dobu plněno, a závazky z ní vyplývající nikdy nebyly nikým zpochybněny, jak správně ve svém rozhodnutí v této souvislosti již uzavřel i odvolací soud.

Pokud obviněný v rámci svých námitek uvedených v dovolání brojil proti platnosti smlouvy i z jiných shora rozvedených důvodů, odvolací soud se s nimi v souladu se zajištěným důkazním materiálem vypořádal, a na obviněným v této souvislosti vznesené výtky přiléhavě na straně 16 odůvodnění svého rozhodnutí reagoval. Dovolací soud, který uvedenou argumentaci považuje za přiléhavou, na zmíněnou pasáž napadeného rozhodnutí pro stručnost pouze odkazuje.

S ohledem na tyto úvahy Nejvyšší soud dospěl k závěru, že písemná kupní smlouva ze dne 20. 3. 1995 není neplatná, a proto výhrada vlastnického práva v ní v čl. VIII zakotvená, k jejíž platnosti je nezbytná písemná podoba, byla pro obě smluvní strany v době činu právně závazná.

Dále je nutno poukázat na to, že v souladu s čl. VIII. odst. 3 uvedené kupní smlouvy zakotvujícím, že v případě avizované krátkodobé platební neschopnosti kupujícího může být po dohodě s prodávajícím doba splatnosti prodloužena, došlo k posunutí původně ve smlouvě stanoveného termínu úhrady ceny tak, že obviněný byl povinen celou výši ceny uhradit do 22. 6. 1995, a to ve dvou splátkách. První ve výši 4.500.000,- Kč měla být uhrazena do 13. 6. 1995 a zbývající částka do 22. 6. 1995. Tato skutečnost byla potvrzena dne 15. 6. 1995 (spis č. l. 5) v rámci jednání konaného mezi obviněným P. K. za R. – P. K. a zástupci družstva S., zastoupeným A. H. a J. Š. a za přítomnosti bratra obviněného, P. K. V rámci tohoto jednání došlo k dohodě, že společnost R., zastoupená P. K. (bratrem obviněného) poskytne R. — P. K. překlenovací úvěr ve výši 2.000.000,- Kč v hotovosti, na účet družstva S. Zůstatek pohledávky byl vymezen pro prodej do K. a byl limitován do 30. 6. 1995 s „…cílem dosažení rezervovaných finančních prostředků pro R. – P. K. prostřednictvím garance K. b. P.…“. V případě, že tento záměr nebude pro R. – P. K. reálný v daných termínech, mělo být rozhodnuto o případném převzetí obuvi družstvem S.

Z obsahu spisu, zejména však z písemného znění kupní smlouvy i následných ujednání mezi stranami plyne, že obviněný včas cenu ve stanoveném termínu neuhradil.

Pro řešení otázky, zda obviněný spáchal trestný čin zpronevěry podle § 248 tr. zák. má zásadní význam to, že obviněný až do dne 15. 6. 1995, nebyl výslovně v nakládaní se zbožím, které na podkladě uvedené kupní smlouvy převzal, ve svých obchodních aktivitách prodávajícím nikterak omezen. Mohl proto v rámci svých obchodních záměrů se zbožím obchodovat a dalším osobám převzaté zboží prodat, i když nebylo prozatím v jeho vlastnictví. V rámci kontraktů, které obviněný ujednal, mu nebylo do těchto obchodních aktivit ze strany prodejce a stále vlastníka zboží, družstva S., nikterak zasahováno, a to ve směru k ruskému odběrateli, jímž byl na podkladě kontraktu ze dne 9. 6. 1995 V.-Z., ani k žádnému jinému obchodnímu partnerovi. Z logiky věci a povahy řešeného smluvního vztahu je zřejmé, že prodávající obviněnému prodal velký objem svého zboží právě za účelem jeho dalšího prodeje, i když tato okolnost přímo z obsahu kupní smlouvy nevyplývá.

Skutečnost, že se jedná o zboží, které obviněný od počátku, kdy byla s družstvem S. sjednána kupní smlouva ze dne 20. 3. 1995, zamýšlel především prodat obchodním zájemcům v R., byla zástupcům družstva S. známa již v době, kdy byla smlouva ujednána. Tato skutečnost vyplynula z provedeného dokazování, a dotvrzují ji zejména svědci E. K., dříve P. a F. Š., kteří dosvědčili, že věděli, že předmětné zboží bude do R. prodáno.

Z těchto důvodů proto Nejvyšší soud shledal, že jen okolnost, že obviněný, který byl vázán výhradou vlastnictví, zboží před uhrazením jeho ceny dále prodával, nemůže sama o sobě vést k závěru o trestní odpovědnosti obviněného a není možné jen v této skutečnosti shledávat naplnění znaků trestného činu zpronevěry.

Ve vztahu k tomuto trestnému činu je ve smyslu § 248 tr. zák. nutné uvést, že obecně je možné pojem omezení dispozičního práva obviněného s věcí, která na základě výhrady vlastnického práva nepřešla do jeho vlastnictví, chápat tak, že kupující, který od prodávajícího přebírá zboží za účelem jeho dalšího prodeje, toto zboží před tím, než cenu zaplatí, nemůže dalším svým odběratelům prodat. Tento široký výklad však přichází do úvahy pouze tehdy, když v rámci sjednané výhrady vlastnictví byl prodávajícím takto stanovený požadavek konkrétně vysloven. Pokud tomu tak není a výhrada vlastnictví je sjednána jen v její obecné formě např. vyjádřené slovy zákona podle ustanovení § 445 obch. zák., je nutné dále zkoumat, v jakém rozsahu a za jakých okolností bylo v rámci výhrady vlastnictví dispoziční právo obviněného s věcí fakticky omezeno. Nelze totiž právě u zboží sloužícího k dalšímu prodeji přehlížet to, co bylo již uvedeno výše, že výhrada vlastnického práva (sloužícího zajišťovací nástroj) je u zboží dále prodávaného velmi problematická, a to právě s ohledem na to, že u zboží, za tímto účelem zakoupeným, se předpokládá právě jeho prodej dalším osobám včetně rizik z takového obchodního vztahu vyplývajících.

Nelze se proto ztotožnit s výkladem, který k této otázce zaujal okresní soud v odůvodnění svého rozhodnutí, kde na straně 38 vyjádřil, že obviněný v rozporu s kupní smlouvou ze dne 20. 3. 1995, jíž byl vázán výhradou vlastnictví, prodal zboží jiným odběratelům ještě předtím, než je majiteli, družstvu S. zaplatil. Soud prvního stupně totiž nesprávně vyložil, že obviněný nebyl oprávněn až do doby, než by bylo zboží zaplaceno, jakkoli s ním nakládat, a tedy je komukoli nabízet a prodávat. Tato jeho úvaha není správná proto, že nezhodnotil, že ve smlouvě ze dne 20. 3. 1995 v čl. VIII, odst. 3 byla ve vztahu k výhradě vlastnictví jen obecná ujednání, která nebyla od počátku jakkoli blíže konkretizována. Písemná smlouva v části týkající se výhrady vlastnictví žádnou specifickou podmínku nestanovila. Přitom z dokazování vyplynulo, že vlastník zboží, družstvo S. vědělo, že obviněný v době koupě zboží nedisponoval vlastními finančními prostředky, jimiž by mohl cenu zaplatit bez toho, aniž by ji uhradil buď z výtěžku za prodej tohoto zboží nebo s pomocí jiných osob. Zástupci družstva S. věděli i to, že obviněný vyvíjí aktivity k prodeji tohoto zboží a že předal část zboží dne 20. 6. 1995 do celního skladu.

S ohledem na tato zjištění Nejvyšší soud shledal, že pro právní úvahy o trestném činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. v daném případě nelze vycházet ze shora naznačeného širokého výkladu, ale z toho, že družstvo S. na základě výhrady vlastnického práva v době uzavření kupní smlouvy nevyslovilo, že by obviněný až do zaplacení kupní ceny nemohl zboží prodat jinému, a naopak připouštělo, že obviněný se zbožím může v rámci svých obchodních vztahů disponovat, avšak s tím, že si jako vlastník zboží nad dispozicemi s ním, alespoň částečně udržoval kontrolu. Proto v této konkrétní věci při úvahách o možnosti použití právní kvalifikace podle § 248 tr. zák. je nutné zkoumat, zda byla vyslovena skutečná omezení, k nimž došlo v rámci dalších, mimo písemnou smlouvu dohodnutých podmínek.

Pro další naznačené úvahy je rozhodným jednání ze dne 15. 6. 1995 (zápis o něm je založen na č. l. 5), při němž prodávající, družstvo S., omezilo obviněného v dalším prodeji zboží do K. požadavkem na uhrazení ceny zboží, pro který stanovil termín 30. 6. 1995. Uvedenou skutečnost opakovaně ve svých výpovědích potvrdil a upřesnil i svědek A. H., který na str. 130 a násl. vypověděl (a v návaznosti na jeho výpověď i svědek F. Š.), že podle dohody, která z jednání konaného dne 15. 6. 1995 vyplynula, byl vývoz zboží do R. možný jen v případě, že bude uhrazena kupní cena. Protože bylo stranám známo, že obviněný nemá dostatek finančních prostředků na to, aby před prodejem zboží cenu zaplatil, měl být tento jeho závazek realizován úvěrem, jež měl garantovat JUDr. D. Podle tohoto ujednání bylo stanoveno, že pokud nebude cena uhrazena, družstvo S. nesouhlasí s tím, aby obviněný zboží vyvezl.

Teprve takto nově až při jednání dne 15. 6. 1995 vymezená pravidla stanovila podmínky, jimiž družstvo S. fakticky uplatnilo své právo vlastníka ve snaze ochránit své zboží a zajistit ho před dodáním do ciziny. Tím konkrétně obviněného v dispozici se zbožím omezilo, a to výslovně ve vztahu

k dodávce do K. založené kontraktem ze dne 9. 6. 1995, znějící na hodnotu 3.000.000,- USD (č. l. 15).

Za další změnu a doplnění podmínek písemně sjednané smlouvy, resp. specifikaci v ní stanovené výhrady vlastnictví, je nutné považovat omezení obviněného jakkoli se zbožím disponovat, k němuž došlo dne 22. 6. 1995 (č. l. 7). Při tomto dalším osobním jednání mezi obviněným a zástupci družstva S. bylo zástupci družstva S. obviněnému sděleno, aby se zbytkem zboží nacházejícího se v té době v jeho skladu v množství 3.236 párů obuvi, tj. v hodnotě 1.787.917,- Kč, již dále nemanipuloval.

Toto omezení obviněný, jak plyne i ze shora popsaných skutkových zjištění, respektoval a se zbožím již dále nijak nedisponoval a majitel si později toto zboží odvezl. Protože obviněný ve vztahu k této části zboží plně požadavky majitele zboží respektoval, trestní odpovědnost ve vztahu k ní u obviněného nelze shledávat.

Z dokazování, které bylo ve věci provedeno bylo prokázáno, že dne 15. 6. 1995 družstvo S. vyjádřilo konkrétní požadavek v tom, že obviněný nebude moci již sjednaný kontrakt do R., konkrétně smluvnímu partnerovi v K. realizovat a zboží do této země vyvézt, pokud nebude do 30. 6. 1995 uhrazena cena vyplývající z kuní smlouvy ze dne 20. 3. 1995 ve výši 9.361.340,- Kč.

Na podkladě těchto skutečností Nejvyšší soud shledal, že zjištění učiněné odvolacím soudem o tom, že „obviněný se zbožím naložil přes nesouhlas jeho vlastníka s vývozem do zahraniční tak, že dne 20. 6. 1995 v R. n. L. prodal 8.315 párů obuvi na základě rámcové kupní smlouvy ze dne 9. 6. 1995 a jejího doplňku ze dne 19. 6. 1995 společnosti V.-Z., a vyvezl do R., následně pak na základě smlouvy ze dne 25. 6. 1995 prodal v K., v R., se souhlasem společnosti V.-Z. dalšímu odběrateli – společnosti B.“, je nutné považovat za správný, a to i s ohledem na zásady zákonem stanovené pro výhradu vlastnického práva ve smyslu § 445 obch. zák. Není proto pochyb o tom, že obviněný takto vymezeným jednáním postupoval v rozporu s tím, jakou podmínku vycházející z výhrady vlastnictví si vlastník zboží stanovil, neboť ujednání ze dne 15. 6. 1995 a 22. 6. 1995 nerespektoval a vědom si plně porušení těchto podmínek, v rozporu s nimi dne 20. 6. 1995, zboží v množství 8.315 párů obuvi vyskladnil ze svého skladu v R. n. L. a zajistil jejich převoz do R. (viz např. celní deklarace č. l. 21, 22, ze dne 20. 6. 1995, podle nichž se jednalo o 10.198 párů obuvi).

Nejvyšší soud s odkazem na všechny shora rozvedené úvahy ve vztahu ke správnosti právního posouzení trestného jednání, jímž byl obviněný uznán vinným, shledal, že se lze s výrokem napadeného rozhodnutí ztotožnit s použitou právní kvalifikací jako trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. jen ohledně uvedené a takto omezené části jednání obviněného (tedy pouze ohledně kontraktu do R.), protože je možné učinit závěr, že obviněný naplnil znak „přisvojil si věc, která mu byla svěřena“, neboť podle skutkových zjištění s 8.315 páry obuvi (jak zní skutkové zjištění, ač do celního skladu bylo předáno 10.198 párů obuvi), přes nesouhlas vlastníka s vývozem do zahraničí naložil tak, že dne 20. 6. 1995 v R. n. L. prodal 8.315 párů obuvi na základě rámcové kupní smlouvy ze dne 9. 6. 1995 a jejího doplňku ze dne 19. 6. 1995 společnosti V.-Z., a vyvezl do R., následně pak na základě smlouvy ze dne 25. 6. 1995 prodal v K., v R., se souhlasem společnosti V.-Z. dalšímu odběrateli – společnosti B. Jen v této části skutku, který byl obviněnému kladen za vinu, se zbožím, jehož vlastníkem bylo stále družstvo S., nakládal v rozporu s tím, jak si její vlastník v rámci výhrady vlastnictví ve smyslu § 445 obch. zák. při jednání dne 15. 6. 1995 vymezil.

Ve vztahu k naplnění znaku podle § 248 tr. zák. „přisvojil si věc, která mu byla svěřena“, bylo objasněno, že obviněný, přestože nezaplatil cenu ve sjednané době a věděl, že ani v dodatečně stanoveném termínu do 22. 6. 1995, prodlouženého až do 30. 6. 1995, nebude moci tuto uhradit. I když věděl, že tak činí v rozporu s ujednanými podmínkami, zboží, které měl stále pro neuhrazení jeho ceny jen svěřené, bez toho, že by majitele zboží informoval, do zahraničí i přes jeho nesouhlas vyvezl. Uskutečnil tak ve vztahu k uvedeným 8.315 párům obuvi dispozici se svěřenou věcí proti příkazu majitele, a proto je v této části za vinu obviněnému kladeného jednání obviněného nutné

shledat vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 tr. zák.

Z uvedeného je patrné, že v této části trestného jednání obviněného není ani pochyb o tom, že obviněný skutkovou podstatu trestného činu podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák. naplnil i po subjektivní stránce, neboť věděl, že jedná v rozporu s omezením svého dispozičního práva s věcmi v této části výroku o vině.

Nejvyšší soud však stejný závěr již nemohl učinit ohledně další části popsaných skutkových zjištění, podle nichž „v blíže nezjištěné době od 22. 3. 1995 do 22. 6. 1995 v R. n. L. prodal 3.600 párů obuvi společnosti L. – R. C., ani že „v blíže nezjištěné době od 22. 3. 1995 do 22. 6. 1995 v R. n. L. prodal nezjištěným osobám či společnostem 4.023 párů obuvi“.

Ve vztahu k této části činu je již ze znění skutkového zjištění patrný zjevný nesoulad, neboť jak již bylo výše uvedeno, zákaz dispozice se zbožím vysloveným na jednání dne 15. 6. 1995, jež se odrazilo v popisu skutku, byl vyjádřen „nesouhlasem vlastníka zboží s vývozem do zahraničí“. V uvedené části popisovaného činu je však obviněnému kladeno za vinu, že prodal 3.600 párů obuvi společnosti L.-R. C., jehož sídlem je Z. Je tedy zřejmé, že tento odběratel, a to i s ohledem na výpověď svědka R. C. (č. l. 200, 645 spisu), podniká v Č. r. a také na tomto území, jak svědek uvedl, od obviněného zboží převzal.

Obdobně je tomu u blíže nezjištěných osob, kde ze skutkových zjištění plyne, že se prodej realizoval v R. n. L., tedy rovněž na území Č. r., na němž volnost dispozice se svěřenou věcí až do 22. 6. 1995 nebyla omezena, jak je výše rozvedeno.

Podle shora zmiňovaných souvislostí je též nutné vycházet z toho, že obviněný byl v dispozici se zbožím omezen částečně časově až ode dne následujícího po dni 15. 6. 1995. Lze tedy dovodit, že obviněný nebyl omezen v možnosti prodávat svěřené zboží, a mohl proto až do dne 15. 6. 1995 realizovat obchody kdekoli. Po dni 15. 6. 1995 až do 22. 6. 1995 tak mohl činit v rámci Č. r.

Pokud však žádné jiné omezení, kromě těch, než jsou shora popsána, ze strany vlastníka věci nebyla konkrétně vyjádřena, nelze obviněnému klást za vinu, že pokud uvedený obchod realizoval, resp. že společnosti L.-R. C. nebo dalším nezjištěným osobám na území Č. r. prodal, že by tak činil proti vůli vlastníka a v rozporu s účelem, k němuž mu byla uvedeným způsobem předmětná věc svěřena.

S ohledem na takto vyjádřené souvislosti Nejvyšší soud shledal, že u dodávky zboží, které podle skutkových zjištění obviněný prodal společnosti L.-R. C. a nezjištěným osobám či společnostem v R. n. L. v době, která nebyla přesně zjištěna a obsahuje neurčený časový úsek od 22. 3. 1995 až do 22. 6. 1995, nemůže být shledáno naplnění znaku „přivlastnění si svěřené věci“. V této části jednání obviněného tudíž nelze spatřovat naplnění znaků trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák.

Ze všech těchto důvodů je zřejmé, že odvolací soud, který o vině a trestu obviněného sám rozhodl, přičemž vymezil čin, jež je obviněnému kladen za vinu ve všech třech dílčích jednáních, jak jsou popsána a jak byla i nyní v tomto rozhodnutí rozvedena, nepostupoval v celém rozsahu popsaného činu v souladu se zásadami dopadajícími na právní kvalifikaci trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák.

Nejvyšší soud proto podle § 265k odst. 1 tr. ř. rozsudky Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. 2. 2007, sp. zn. 4 To 71/2006, a Krajského soudu v Brně ze dne 9. 2. 2006, sp. zn. 48 T 8/2002 zrušil a podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Krajskému soudu v Brně přikázal,aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Na soudu prvního stupně v dalším řízení bude, aby s ohledem na dosavadní výsledky dokazování

nebo i na podkladě dalších důkazů, pokud jejich provedení bude požadovat, znovu celou věc právně posoudil. Ve vztahu k jednání ze dne 20. 6. 1995 uskutečněného převedením 8.315 párů obuvi do celního skladu za účelem realizace obchodu se společností V.-Z., do K. oblasti v R., v němž byly podle Nejvyšším soudem shora vyjádřených právních úvah shledány naplněné všechny znaky skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák., bude nutné stanovit škodu, kterou obviněný tímto činem poškozenému družstvu způsobil. Podle dosavadních skutkových zjištění totiž není dostatečně jasné, jaká je finanční hodnota této části zboží. Po stanovení její výše, bude potřeba posoudit též všechny další okolnosti významné z hlediska § 88 odst. 1 tr. zák., zejména zda jsou splněny podmínky pro použití přísnější právní kvalifikace na toto trestné jednání obviněného dopadající.

U dalších dvou útoků, ohledně prodeje 3.600 párů obuvi společnosti L.-R. C. a 4.023 párů obuvi prodané nezjištěným osobám či společnostem, kde nelze podle dosud učiněných skutkových zjištění a vyslovených právních závěrů spatřovat naplnění skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák., na soudu prvního stupně bude, aby posoudil, zda jsou tato jednání součástí jednoho pokračujícího skutku (viz § 89 odst. 3 tr. zák. a § 12 odst. 12 tr. ř.), a nebo jde o jeden skutek, což je otázka, kterou se soudy prozatím nezabývaly. Její objasnění však bude mít význam pro další procesní postup. Bude nutné s ohledem na konkrétní skutečnosti posoudit, zda s ohledem na časové, místní a subjektivní souvislosti se celý útok dělí na jednotlivé skutky, což by svědčilo pro pokračující trestný čin, v jehož případě by bylo nutné obviněného v této části dosud mu za vinu kladného jednání viny zprostit. Pokud by podmínky podle § 89 odst. 3 tr. zák. shledány nebyly a soud by uzavřel, že jde o jediné jednání obviněného v určitém místě směřujícím proti více osobám, postačovalo by tuto část jediného skutku jen vypustit (přiměřeně srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 12007 sp. zn. 7 Tdo 1480/2006 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 10. 2006 sp. zn. 5 Tdo 1154/2006).

V každém případě však za tu část jednání, jímž obviněný naplnil znaky trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák., mu bude nutné uložit trest, a je proto vhodné připomenout, že ve vztahu k jeho výši i druhu bude potřeba zvažovat nejen obecné zásady pro jeho vyměření, jak jsou vyjádřeny v ustanoveních § 23 odst. 1 a § 31 odst. 1 tr. zák., ale bude potřebné v jeho výši ve prospěch obviněného promítnout i délku řízení, která od spáchání činu až do pravomocného skončení věci uplynula. Okolnost, že od spáchání trestné činnosti obviněného uběhla delší doba, bude potřeba zhodnotit nejen jako obecnou polehčující okolnost, ale též ve vztahu k tomu, jaký dopad měla celková délka řízení na obviněného, a zda v této souvislosti byla nepřiměřenost jeho trvání porušením článku 6 odst. 1 Úmluvy (viz nález Ústavního soudu České republiky ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 7. 2005, sp. zn. 8 Tdo 596/2005).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Nemajetková újma, nutná obrana (exkluzivně pro předplatitele)
- Opatrovník (zmocněnec) poškozeného (exkluzivně pro předplatitele)
- Právní styk s cizinou (exkluzivně pro předplatitele)
- Podjatost soudce
- Poškozený (exkluzivně pro předplatitele)
- Odejmutí věci soudci
- Přerušení výkonu trestu odnětí svobody
- Účinné vyšetřování (exkluzivně pro předplatitele)

- Nesprávný úřední postup
- Adhezní řízení
- Poučení o přípustnosti dovolání v trestním řízení (exkluzivně pro předplatitele)